

Dr. Musa Iranshahr

PROFESSOR DR. MUSA IRANSHAHR, FIVE DECADES OF WORK AND RESEARCH

M. Moussavi

Moussavi, M. 1998: 05 25: Professor Dr. Musa Iranshahr, five decades of work and research. *-Iran. Journ. Bot. 7(2): 145-150. Tehran.*

A short biography of Dr. M. Iranshahr and a list of his new taxa and publications, on the occasion of his fifty years research activities are presented.

Mahmoud Moussavi, Department of Botany, Plant Pests and Diseases Research Institute, P. O. Box 19395-1454, Tehran, Iran.

استاد دکتر موسی ایرانشهر، پنجاه سال کار و تحقیق

محمود موسوی

در دیار تمان گیاه‌شناسی و در یکی از اطاقهای کار "هرباریوم ایران" دانشمندی وارسته و فروتن با غنای علمی و اخلاقی فاضل، مشغول مطالعه بر روی گیاهان ایران است. به بهانه پنجاه سال کار و تحقیق این استاد گرانقدر که اینک نامی آشنا در گیاه‌شناسی ایران و چهره‌ای با اعتبار علمی ارزنده در خارج از کشور می‌باشد، به اختصار به شرح حال و آثار او پرداخته می‌شود.

استاد دکتر موسی ایرانشهر در روز شانزدهم آذرماه ۱۳۰۲ هجری شمسی در شهرستان تبریز متولد گردید. تحصیلات ابتدایی و متوسطه خود را در محل زادگاهش فراگرفت و پس از طی تحصیلات عالی در دانشکده کشاورزی کرج دانشگاه تهران، سرانجام در سال ۱۹۷۷ میلادی درجه دکتری خود را از دانشگاه وین دریافت کرد.

استاد که در سال ۱۳۲۵ به استخدام وزارت کشاورزی درآمد، در ابتدا در قسمتهای دفتر فنی، سازمان جنگلبانی و اداره آموزش مشغول انجام وظیفه گردید ولی بعد به خاطر عشق و علاقه خاصی که به رشته گیاه‌شناسی داشت و به سال ۱۳۴۵ با پیوستن به استاد خویش دکتر اسفندیاری و دوست قدیمی مهندس بهبودی در بخش تحقیقات گیاه‌شناسی، وارد مؤسسه تحقیقات آفات و بیماریهای گیاهی گردید و مدتی بعد خود استاد، مدیریت بخش و هرباریوم را عهده‌دار گردید که این خود آغازی دیگر شد به ادامه راهی پویا در گیاه‌شناسی و در هرباریوم ایران که بانی نخستین آن زنده‌یاد استاد دکتر اسفندیار اسفندیاری بود.

دکتر ایرانشهر هیچگاه از تلاش خود در راه پیشرفت گیاه‌شناسی کشور و تکمیل هرباریوم ایران باز نایستاد، او در این راستا با پیمودن بیش از ۶۰۰۰۰ کیلومتر راه در شهرها، روستاها، کویرها، کوهها و دشتهای ایران زمین و به همراهی افرادی چون رشینگر، آلاوا، ریدل، رنس، لاموند، ارشاد، ترمه، موسوی و... نزدیک به ۵۰۰ روز از عمر تحقیقاتی و پرتلاش خود را در راه دستیابی و گردآوری گیاهان کشور سپری نمود و نمونه‌های گیاهی بیشماری را از طبیعت کشورمان جهت غنی ساختن هرباریوم ایران به ارمغان آورد. گونه‌های زیادی از گیاهان کشور به افتخار وی نامگذاری و توصیف شده است، گرچه استاد خود نیز مؤلف حدود ۳۷ تاکسون جدید در جهان گیاه‌شناسی است.

دکتر ایرانشهر که تاکنون ۲۲ فقره آثار علمی خود را در زمینه گیاه‌شناسی منتشر نموده

است. ضمن همکاری با دیگر هرباریومهای کشور، کماکان به تحقیقات خود در امر شناسایی گیاهان و کار در هرباریوم ایران ادامه داده و در خارج از کشور نیز از همکاران نزدیک پروفیسور رشینگر اطریشی سردبیر مجموعه وزین "فلور ایرانیکا" می باشد و اولین گیاهشناس ایرانی است که در این منبع برجسته آثارش به چاپ رسیده است. استاد دکتر موسی ایرانشهر که مدتها مدیریت هرباریوم ایران را داشت، بخاطر علاقه مفرط به تحقیق، کمتر فرصت پرداختن به تصدی پست های مهم اداری را پیدا نمود ولی در عین حال هیچگاه از آموزش و هدایت پویندگان رشته گیاهشناسی در ایران غافل نماند. اگرچه شاگردانش اندکند، اما اگر آنها، گوشه هایی از تواضع علمی و اخلاقی او را فراگرفته باشند، باید گفت که استاد شاگردان بیشماری در علم گیاهشناسی در کشور داشته است.

Biography

In the Botanical Department of Plant Pests and Diseases Research Institute, in a workroom, a scientist works who has spent fifty years of his fruitful life on the study of the plants of Iran.

This brief biography is dedicated to our well-known botanist, Dr. M. Iranshahr, who is widely appreciated both at home and abroad and made a great contribution to the enrichment of Botany in Iran. He was born on 7 December 1923 in Tabriz (Iran). He did his elementary and high school where he was born. After graduating from Karaj Agricultural college of Tehran University, he received his Ph. D. degree in Agriculture from "Die Universität für Bodenkultur Wien" in 1977.

Dr. Iranshahr started his professional career with the Ministry of Agriculture in 1946. First he started to work in the Ministry's Technical Office, then in the Forest Organization and later in the Teaching Office, but because of his love and interest in botany, finally in 1966 he joined Dr. Esfandiari, his former Professor and E. Behboudi, an old friend in Evin (IRAN) Herbarium. By the demise of E. Behboudi, Dr. Iranshahr was appointed as

the head of the "IRAN" Herbarium (Evin) in 1975 and kept this position until 1979, when he was retired from the executive service. His intensive research collaboration with the Herbarium, however continues till present. Dr. Iranshahr never stopped his struggle for the advancement of Botany in Iran and completion of the "IRAN" Herbarium. He has travelled over 60,000 km. and has spent more than 500 days in mountains, forests, deserts and plains of Iran, alone or together with the other botanists, namely, Rechinger, Alava, Riedl, Renz, Lamond, Ershad, Termeh, Moussavi and etc. to collect our country's plant specimens.

Some of the plant species of the country have been described and named after him in his honour. Professor has also been the author of 37 new taxa and until now he has published 22 scientific papers in Botany.

While cooperating with the other Herbaria of Iran, Dr. Iranshahr continues his researches and identifies the plants of Iran in the "IRAN" herbarium.

Dr. Iranshahr's devotion to research activities has left him little time to take executive or educational positions. But those who have had the opportunity to attend his classes, have much to say about

how love can bring together knowledge and humbleness in a man.

New Taxa, name and combination

Anthemis atropatana Iranshahr, *A. bushehrica* Iranshahr, *A. freitagii* Iranshahr, *A. gillettii* Iranshahr, *A. gracilis* Iranshahr, *A. harinensis* Iranshahr, *A. kandaharica* Iranshahr, *A. kurdica* Iranshahr, *A. lorestanica* Iranshahr, *A. mazadaranica* Iranshahr, *A. mirheydari* Iranshahr, *A. moghanica* Iranshahr, *A. rhodocentra* Iranshahr, *Consolida kandaharica* Iranshahr, *C. lorestanica* Iranshahr, *C. teheranica* (Boiss.) Rech. f. forma *ecalcarata* Iranshahr, *Cortusa mathioli* L. subsp. *iranica* Iranshahr & Wendelbo, *Delphinium filifolium* Iranshahr, *D. heratense* Iranshahr, *D. jacobsii* Iranshahr, *D. lalesaricum* Iranshahr, *D. rechingerorum* Iranshahr, *D. wendelboi* Iranshahr, *D. wilhelminae* Iranshahr, *Lappula semnanensis* Riedl & Iranshahr (= *Microparacaryum itermedium* (Decne) Hilger et Podl.), *Ranunculus chrysocyclus* (Rech. f.) Iranshahr & Rech. f., *R. dalechanensis* Iranshahr & Rech. f. nomen nova., *R. gharuensis* Iranshahr &

Rech. f., *R. logivaginus* Iranshahr, *R. orozganicus* Iranshahr & Rech. f., *R. renzii* Iranshahr & Rech. f., *R. sojakii* Iranshahr & Rech. f., *R. termei* Iranshahr & Rech. f., *R. wendelboi* Iranshahr & Rech. f., *R. zenjanensis* Iranshahr & Rech. f., *Sclerorhachis rechingeri* Iranshahr (= *Sclerorhachis platyrachis* (Boiss.) Podlech ex Rech. f.), *Tulipa wendelboi* Matin & Iranshahr.

Publications

- Iranshahr, M. 1976: A new subspecies of *Cortusa matthioli* (Primulaceae) from N. Iran (with Wendelbo, P.). -Iran, Journ. Bot. 1(1): 57-60.
- 1977: Die Gattung *Cuscuta* L. in Iran. -(Dissertation).
- 1987: Morinaceae: In K. H. Rechinger Flora Iranica, no. 135: 1-4.
- 1979: *Sclerorhachis rechingeri* (Asteraceae-Anthemideae) a new species from N. Khorasan. -Pl. Syst. Evol. 132: 149-152.
- 1979: An interview with Bull. of Research Organization of Agriculture and Natural Resources 3. (in Farsi).
- 1980: The Iranian Journal of Botany.

- Iran. Agr. Doc. Bull. 3 (3). (in Farsi).
- 1981: Fünf neue Arten der Gattung *Anthemis* (Compositae) aus Iraq und Afghanistan. -Pl. Syst. Evol. 139: 159-162.
- 1982: Acht neue Arten der Gattung *Anthemis* (Compositae) aus Persien. -Pl. Syst. Evol. 139: 313-317.
- : 1983: New records of *Cuscuta* (Cuscutaceae) from Iran. -Iran. Journ. Bot. 2 (1): 9-12.
- 1984: Plant records from N. Khorasan, new to Iran. (with Mobayen, S.). -Iran. Journ. Bot. 2 (2): 149-154.
- 1985: E. Behboudi and his botanical expeditions in Iran. (with Matine, F.). -Iran. Journ. Bot. 3 (1): 1-8.
- Iranshahr, M. 1985: Franz Theodor Strauss. -Journal of Environmental Studies, 13 (in Farsi).
- 1985: A new species of *Lappula* from Iran with notes on the infrageneric division of the genus (with Riedl, H.). -Linzer Biol. Beitr. 17(2).
- 1986: *Anthemis* in K. H. Rechinger *Flora Iranica* 158: 5-44.
- 1987: Two new species of *Consolida* (Ranunculaceae) from the *Flora Iranica* area. -Pl. Syst. Evol. 155: 55-57.
- 1988: Notes on the vegetation of Iran. -Sonboleh, 1 (in Farsi).
- 1989: Professor Dr. Esfandiar Esfandiari, an old pioneer in the Botany of Iran. -Iran. Journ. Bot. 4(2): 143-148.
- 1992: *Delphinium* L. In K. H. Rechinger, *Flora Iranica* 171: 44-89.
- 1992: *Consolida* (DC.) S. F. Gray in K. H. Rechinger, *Flora Iranica* 171: 89-114.
- 1992: *Ficaria* Adans. (with Rechinger, K. H.) in K. H. Rechinger, *Flora Iranica* 171: 126-127.
- 1992: *Ranunculus* L. (with Rechinger, K. H. & Riedl, H.) in K. H. Rechinger, *Flora Iranica* 171: 127-194.
- 1992: *Batrachium* (DC.) S. F. Gray. in K. H. Rechinger, *Flora Iranica* 171: 194-199.
- 1992, 1994, 1997: ABNUS, AZAD, ACACIA, IBN AL-BAYTHAR, ORS, ORMAK, AZMALAK, ESTABRAGH, ESFARSEH and AL in *Encyclopedia for Young People*, 1, 2, 3 (in Farsi).